

MOJMÍR SVOBODA – ZDENKA STRÁNSKÁ

ČINNOST PSYCHOLOGICKÉHO ÚSTAVU FILOZOFICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ V ROCE 2001

Domníváme se, že by bylo vhodné seznámit odbornou veřejnost se stručným přehledem činnosti Psychologického ústavu FF MU v Brně, který úspěšně prošel v uplynulém roce akreditačním řízením. Není v našich současných možnostech vydávat samostatnou ročenku, takže předkládáme zájemcům výkaz svých aktivit touto formou. Protože psychologický sborník prací vychází každoročně, mohou se informace dostat čtenáři do rukou vždy v příslušném čísle *Annales psychologici*.

Nejde nám o podrobný výčet všech aktivit i s popisem jejich obsahu, ale skutečně jen o stručný soupis, který si však nečiní nárok na úplnost. Kromě kapitoly o personálním složení se zmiňujeme o pedagogické činnosti, o vědecké produkci ústavu (zde jen kvantitativně; možná, že v budoucnu uveřejníme i kompletní seznam publikovaných prací jednotlivých pracovníků ústavu) a nakonec alespoň heslovitě o dalších aktivitách ústavu.

I. Personálie

K 1.10. 2001 působil na Psychologickém ústavu FF MU v Brně 16 *interních učitelů*:

doc. PhDr. Marek Blatný, CSc.

Mgr. Jaroslava Blížkovská, Dr.

doc. PhDr. Michal Černoušek

Mgr. Helena Klimusová

Mgr. Eva Komárková

PhDr. Věra Machů

prof. PhDr. Libor Míček, CSc. (*emeritní profesor*)

Mgr. Jana Petříková

Mgr. Šárka Portešová, Ph.D.

PhDr. Zdenka Stránská (*tajemnice PsÚ*)

PhDr. Zdeněk Stránský

prof. PhDr. Josef Švancara, CSc.

prof. PhDr. Mojmír Svoboda, CSc. (*vedoucí PsÚ*)

PhDr. Mojmir Tyrlík, Ph.D. (*zástupce vedoucího PsÚ*)

PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D.

doc. PhDr. Lubomír Vašina, CSc.

V uplynulém roce současně působilo na Psychologickém ústavu 29 *externích učitelů*.

V *prezenční formě doktorského studia* je na Psychologickém ústavu 7 doktorandů:

Mgr. Petr Filo

PhDr. Pavel Humpolíček

Mgr. Tomáš Kohoutek

Mgr. Patricie Mejzlíková

Mgr. Manuela Muselová

Mgr. Zuzana Slováčková

Mgr. Zuzana Vychodilová

V *kombinované formě doktorského studia* studuje 23 doktorandů.

Sekretářkou Psychologického ústavu je p. Jarmila Valchářová.

II. Výuka

Na Psychologickém ústavu FF MU se realizuje **jednooborové prezenční a jednooborové kombinované magisterské studium psychologie**, které probíhá ve **dvou cyklech**.

První cyklus studia je koncipován na tři roky a je zakončen soubornou zkouškou. Během 1. cyklu studia student musí získat 130 kreditů A, 20 kreditů B a 30 kreditů C. Soubornou zkoušku student vykoná z předmětů: obecná psychologie, metodologie psychologie, vývojová psychologie a psychopatologie. Součástí souborné zkoušky je rozprava nad písemnou prací.

Druhý cyklus studia je koncipován na dva roky a je zakončen obhajobou diplomové práce a státní magisterskou zkouškou. Během 2. cyklu studia student musí získat 75 kreditů A, 45 kreditů B. Státní závěrečnou zkoušku student vykoná z předmětů: obecné psychologické obory a metodologie (obecná psychologie, psychologie osobnosti a sociální psychologie), psychodiagnostika, volitelný předmět (klinická psychologie, psychologie organizace a řízení, poradenská psychologie). Absolventům magisterského studia se uděluje titul **Mgr.**

(Další informace – viz Studijní katalog FF MU Brno).

Na jednooborové magisterské studium psychologie navazuje **doktorské studium (prezenční a kombinované)**. Standardní doba studia je tři roky (maximální doba je sedm let). Studium je ukončeno státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce. Absolventům doktorského studia se uděluje akademický titul „doktor“ (**Ph.D.**).

(Další informace – viz Doktorské studium FF MU Brno).

Psychologický ústav FF MU Brno má rovněž oprávnění konat státní rigorózní zkoušky a udělovat titul **PhDr.**

Na Psychologickém ústavu studuje v *prezenčním magisterském studiu* celkem 311 posluchačů, v *kombinovaném magisterském studiu* 31 posluchačů, v *mimořádném studiu (celoživotní vzdělávání)* 15 posluchačů.

V roce 2001 úspěšně *obhájilo diplomovou práci a vykonalo státní magisterskou zkoušku z psychologie* 53 studentů.

Obhajobu disertační práce a státní doktorskou zkoušku (Ph.D.) úspěšně vykonali 4 studenti:

Phil. lic. Jindra Bolla, Mgr. Šárka Portešová, Mgr. Radek Šikl,
Mgr. Kamila Valášková

Titul **PhDr.** získali dva uchazeči:

Mgr. Pavel Humpolíček, Mgr. Tomáš Urbánek, Ph.D.

K *přijímacím zkouškám na prezenční magisterské studium psychologie* se hlásilo celkem 1146 uchazečů (dostavilo se 900 uchazečů), bylo přijato 62 studentů.

Na *kombinované magisterské studium psychologie* podalo přihlášku celkem 458 uchazečů (k přijímacím zkouškám se dostavilo 328 uchazečů), bylo přijato 30 studentů.

Výuka na jiných oborech FF MU:

Vyučující Psychologického ústavu (PhDr. Z. Stránská, PhDr. Z. Stránský, Mgr. J. Blížkovská, Dr., Mgr. J. Petříková, Mgr. H. Klimusová, PhDr. M. Tyrlík, Ph.D.) se současně podílejí na výuce studijních programů i jiných ústavů (kateder) FF MU, a to Ústavu pedagogických věd, Katedry filozofie, Kabinetu informačních studií a knihovnictví. Zabezpečují pro ně výuku povinných kurzů (s kredity A) i volitelných kurzů (s kredity B). Kromě toho PhDr. Z. Stránský a PhDr. Z. Stránská zabezpečují výuku psychologie v rámci studia učitelské způsobilosti pro studenty všech oborů fakulty a jsou členy zkušebních komisí pro státní závěrečné zkoušky z učitelské způsobilosti.

Spolupráce Psychologického ústavu FF MU s jinými pracovišti:

Psychologický ústav FF spolupracuje s kolegy z jiných fakult univerzit či vysokých škol (např. FSS MU Brno, PedF MU Brno, PFF MU Brno, ESF Brno, JAMU Brno, LF MU Brno), s pracovníky Psychologického ústavu AV ČR Brno, Centra výzkumu utváření osobnosti MU Brno, s významnými odborníky z praxe ze státního i soukromého sektoru (FN u sv. Anny Brno, FN Brno–Bohunice, Pedagogicko-psychologická poradna Zachova, Brno, nadace Podané ruce, agentura MotivP aj.).

Dlouhodobě spolupracujeme s institucemi, které umožňují realizovat praxe

a stáže našim studentům (např. Psychiatrická léčebna Brno–Černovice; Pedagogicko–psychologická poradna Zachova, Brno; Poradna pro rodinu, manželství a dítě Brno; Manželská a rodinná poradna Bethesda Brno; Taylor Nelson Sofres Factum, s.r.o. Praha).

III. Věda

Granty:

Zjištění stavu, potřeb a perspektiv psychologické diagnostiky v České republice
GAČR, reg. č. 406/01/1076

Doba řešení: 2001–2003

Řešitel: prof. PhDr. Mojmír Svoboda, CSc. (FF MU Brno)

Spoluřešitel: doc. PhDr. Vladimír Řehan, CSc. (FF UP Olomouc)

Pojetí zodpovědnosti u adolescentů

GAČR, reg. č. 406/01/1085

Doba řešení: 2001–2003

Řešitel: PhDr. Mojmír Tyrlík, Ph.D. (FF MU Brno)

Spoluřešitel: doc. PhDr. Petr Macek, CSc. (FSS MU Brno)

Psychometrická ekvivalence počítačové a klasické formy administrace psychodiagnostických metod

GAČR, č. 1052

Doba řešení: 1999–2001

Řešitel: Mgr. Helena Klimusová (PsÚ AV ČR Brno)

Spoluřešitel: prof. PhDr. Mojmír Svoboda, CSc. (FF MU Brno)

Stabilita, variabilita a predikce psychických charakteristik v dospělosti: navázání na longitudinální výzkum dětí

GAČR, reg. č. A 8025004

Doba řešení: 2000–2004

Řešitel: doc. PhDr. Marek Blatný, CSc. (PsÚ AV ČR Brno)

Image firmy jako obraz ve vědomí jednotlivce

GAČR, reg. č. 406/00/0505

Doba řešení: 2000–2001

Řešitel: PhDr. Růžena Lukášová, CSc. (VUT Brno)

Spoluřešitel: PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D. (PsÚ AV ČR Brno)

Diagnostické možnosti psychosémantických metod

GAČR, reg. č. 406/01/P007

Doba řešení: 2001–2003

Řešitel: PhDr. Tomáš Urbánek, Ph.D. (PsÚ AV ČR Brno)

Výzkumný záměr LF MU Brno, č. 11/2801

Řešitel: prof. MUDr. Ivan Rektor, DrSc. (přednosta neurologické kliniky FN)

u sv. Anny Brno)

Doba řešení: 1999–2003

Plasticita řídicích systémů centrálního nervového systému a možnosti jejího ovlivnění

Výzkumný záměr LF MU Brno, č. 11/2801/05

Spoluřešitel: doc. PhDr. Lubomír Vašina, CSc. (FF MU Brno)

Světlo a tma – srovnání komunikačních norem slyšících a neslyšících studentů FRVŠ, č. 0902

Řešitel: PhDr. Veronika Broulíková (Divadelní fakulta JAMU Brno)

Spoluřešitel: Mgr. Jana Petříková (FF MU Brno)

Realizace projektu: 12. 10. 2001 na JAMU

Doplňující pedagogické studium pro nabytí pedagogické způsobilosti učitelů slovanských jazyků a literatur

R/20/2001

Doba trvání: 2001–2002

Řešitel: doc. PhDr. Ludvík Štěpán, Ph.D. (Ústav slavistiky FF MU Brno)

Spoluřešitel: PhDr. Zdenka Stránská (FF MU Brno)

Publikační činnost v r. 2001:

	ČR	zahraničí
Monografie a podíl na monografii	3	
Původní práce sborníkové (recenzované nebo karentované)	24	
Původní práce časopisecké (recenzované nebo karentované)	17	
Ostatní původní práce	20	5
Učebnice a skripta	1	
Populární publikace	1	

Vybrané monografické práce:

Blatný, M.: Sebepojetí v osobnostním kontextu. Brno: Psychologický ústav AV ČR a vydavatelství MU 2001. 110 s. ISBN 80-210-2747-9.

Svoboda, M.(ed.), Krejčířová, D., Vágnerová, M.: Psychodiagnostika dětí a dospívajících. 1. vyd. Praha: Portál 2001. 791 s. ISBN 80-7178-545-8.

Vašina, L.: Jak si zlepšit paměť. Rozvoj osobnosti. 1. vyd. Praha: Computer Press 2001. 105 s. ISBN 80-7226-372-2.

Odborný překlad:

Klimusová, H.: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. 1. české vydání. Praha: Testcentrum 2001.

Skripta:

Švancara, J.: Emoce, motivace, volní procesy. Elektronická verze skripta pro nevidomé (středisko MU).

Uznání vědeckou komunitou:

	ČR	zahraničí
Členství v oborových radách grantových agentur	2	
Členství ve výborech odborných společností	3	
Redaktorství sborníků	3	
Redaktorství odborných časopisů	2	
Pozvání k přednáškám	17	1
Expertízy	5	
Ceny, čestná uznání	1	
Členství v edičních radách	3	1
Posudky (habilitace, prof. řízení)	8	1

Prof. PhDr. M. Svoboda, CSc. je členem Vědecké rady FF MU Brno, členem Vědecké rady FSS MU Brno a Vědecké rady VŠKE Brno, členem oborové rady 1. LF UK Praha, členem státní zkušební komise 3. LF UK Praha, dále působí jako lektor a examinátor Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů Praha.

Dlouholetá je spolupráce doc. PhDr. L. Vašiny, CSc. s Institutem pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví Brno, kde působí jako lektor v dalším povinném vzdělávání fyzioterapeutů (fyzioterapeutů v nástavbovém studiu a lékařů–fyzioterapeutů).

Psychologický ústav FF MU vydává každoročně *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity (SPFFBU)* – odborný psychologický sborník prací učitelů a studentů doktorského i magisterského studia psychologie.

Po dlouhých letech dvoudisciplinárního žurnálu připravovaného bienálně spolu s Katedrou pedagogiky FF MU od r. 1996 Psychologický ústav FF MU vydává tento sborník samostatně s názvem *Annales psychologici*. Dosud v této nové podobě vyšlo 5 čísel.

Ve dnech 4.–5. 10. 2001 se konal na Filozofické fakultě MU v Brně již čtvrtý ročník *konference Sociální procesy a osobnost 2001*. Letošní ročník konference s mezinárodní účastí uspořádaly ve spolupráci Psychologický ústav Akademie věd ČR Brno, Psychologický ústav Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno, Ústav experimentálnej psychológie SAV v Bratislavě a Spoločenskovedný ústav SAV v Košicích. Hlavním cílem konference bylo nabídnout prostor pro výměnu nejnovějších poznatků a zmapovat současný stav v základním i aplikovaném výzkumu psychologie osobnosti a sociální psychologie. Zaznělo 25 referátů a bylo prezentováno 16 posterů. Značná pozornost byla věnována tématům z oblasti sociální kognice a sebepojetí, mnohé příspěvky se zabývaly psychosociálními souvislostmi zdraví, stranou nezůstala ani tradiční témata z oblasti psychologie osobnosti. Součástí konference bylo také sympozium *Stabilita, variabilita a predikce psychických charakteristik v dospělosti: navázání na longitudinální výzkum „Psychický vývoj dětí školního věku z různých sociálních prostředí“*, věnující se teoretickým a metodologickým otázkám psychologického výzkumu a problematice vývoje osobnosti.

Jako každým rokem i z tohoto ročníku konference vyjde Sborník příspěvků.

V roce 2001 na Psychologickém ústavu FF MU v Brně byla vykonána a úspěšně dokončena tři *profesorská řízení* v oboru psychologie: doc. PhDr. Ladislav Lovaš, CSc., doc. PhDr. Imre Ruisel, DrSc., doc. PhDr. Jozef Výrost, DrSc.

V roce 2001 byla studentce doktorského studia psychologie, Mgr. Heleně Klimusové, udělena *Cena rektora Masarykovy univerzity v Brně*.

Pod vedením prof. PhDr. Josefa Švancary, CSc. probíhají pravidelně jedenkrát za měsíc *vědecké semináře pro studenty doktorského studia*.

IV. Různé

Aktivní účast členů Psychologického ústavu na vybraných zahraničních, mezinárodních konferencích a kongresech:

- 7th European Congress of Psychology, London, 1.–6. 7. 2001
(prof. PhDr. M. Svoboda, CSc., doc. PhDr. M. Blatný, CSc., PhDr. T. Urbánek, Ph.D., Mgr. H. Klimusová)
- 10th Biennial Meeting of ISSID, Edinburgh, 7.–11. 7. 2001
(doc. PhDr. M. Blatný, CSc., PhDr. T. Urbánek, Ph.D.)
- 10th European Conference of Developmental Psychology, Uppsala, Sveden, 2001
(PhDr. M. Tyrlík, Ph.D.)
- 10th European Congress of Work and Organizational Psychology, Prague, 16.–19. 5. 2001
(doc. PhDr. M. Blatný, CSc., PhDr. T. Urbánek, Ph.D., Mgr. H. Klimusová)
- 6th International Conference of Global Business and Economic Development, Bratislava, 7.–9. 11. 2001
(PhDr. T. Urbánek, Ph.D.)
- Psychologické dny 2001: „Psychológia pre bezpečný svet človeka“, Trenčín, 10.–12. 9. 2001
(prof. PhDr. M. Svoboda, CSc., PhDr. Z. Stránská)

Přednášky hostů na Psychologickém ústavu FF MU:

- Dr. Mario Jacobi (žák C. G. Junga): Nepřítel v nás
(Collegium Jungianum Brunense)
(23. 2. 2001)
- Dr. J. Keramaris a dr. Demokritos (Ministerstvo zdravotnictví Řecko): Reforma psychiatrické péče v Řecku a program Psychargos
(25. 4. 2001)
- Vernisáž knihy Huga Širokého: Meze a obzory psychoanalýzy

(Pořadatelé: Psychologický ústav FF MU, Česká společnost pro analytickou psychologii, Collegium Jungianum Brunense)

O knize promluvil PhDr. Ludvík Běťák, jako hosté vystoupili doc. PhDr. Jiří Kocourek, prof. Ivan Vyskočil.

(3. 5. 2001)

Další aktivity:

Psychologický ústav FF MU se aktivně zúčastnil *výstavy pořádané k 80. výročí založení Filozofické fakulty MU*, konané v prostorách LF MU. Na této výstavě prezentoval několik historických přístrojů, které byly používány při experimentálních výzkumech ústavu ve 20. a 30. letech 20. století.

Stalo se již tradicí, že Psychologický ústav FF MU v Brně organizuje každoročně (již od r. 1992) „*Intenzivní kurz pro zájemce o psychologii*“. V prvních letech konání kurz probíhal vždy v zimních měsících a byl koncipován jako dvoudenní. V posledních letech má podobu jednosemestrového kurzu (celkem osm celodenních víkendových setkání probíhajících od února do května). O kurz je každoročně velký zájem a má mezi účastníky dobrý ohlas (v r. 2001 se jej zúčastnilo 97 frekventantů). Učitelé Psychologického ústavu v něm frekventantům nabízejí formou přednášek vybrané poznatky z psychologie, z biologie a neurověd, z psychologie zdraví a duševní hygieny, je jim poskytnut také seznam relevantní odborné literatury. Cílem kurzu je také poskytnout zájemcům některé informace o jejich osobnosti vzhledem k jejich profesnímu rozhodování a zjištění profilu intelektových schopností.

V rozsahu dvou semestrů učitelé Psychologického ústavu FF realizovali *výuku* (přednášky a workshopy) *psychologie pro zaměstnance firmy Team training, s.r.o.* Uherské Hradiště.

Čtyři členové Psychologického ústavu FF spolupracovali s *Národním bezpečnostním úřadem* ve formě provádění psychologického vyšetření za účelem zjištění osobnostní způsobilosti navrhovaných osob (v souvislosti se vstupem ČR do NATO).

Mgr. J. Blížkovská, Dr. je členkou zaměstnanecké komory Akademického senátu FF MU.

Prof. PhDr. M. Svoboda, CSc. působil jako soudní znalec v oboru psychologie.

Sedm studentů psychologie (A. Wyrobková, A. Danielová, B. Býmová, M. Kriegerová, M. Vyvialová, L. Maczvalda, M. Vavrečka) pod vedením Mgr. J. Petříkové se podíleli na organizačním zajištění X. Evropského kongresu psychologů práce a organizace (10th EAWOP Congress) pořádaného v Praze ve dnech 16.–19.5. 2001.

V dubnu r. 2001 se několik studentů psychologie zúčastnilo XV. kongresu EFPSA (Evropská federace psychologických studentských asociací) v Budapešti. (Na tomto kongresu byla přijata Česká asociace studentů psychologie do EFPSA.)

Před zahájením školního roku 2001/2002 se uskutečnil již druhý ročník čtyřdenního *seznamovacího pobytu pro studenty 1. ročníku psychologie pod názvem KROKY* na hradě Cimburk u Koryčan (první ročník proběhl na Novém hradě u Adamova), který zorganizovala studentka 4. ročníku psychologie M. Vyvialová se svými kolegy. Cílem tohoto setkání je předat nastupujícím studentům potřebné základní informace o studiu a současně i vzájemné seznámení studentů v neformálním prostředí před započatím akademického roku. O této aktivitě studentů psychologie se akademická veřejnost může podrobněji dočíst v Univerzitních novinách (roč. 8, č. 12, 2001, s. 16–18). Učitelé a ostatní studenti psychologie se mohli s touto aktivitou našich studentů seznámit prostřednictvím výstavy uspořádané v prostorách Psychologického ústavu.

